

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Staatssecretaris, S. Dekker
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Betreft: dreigende sluiting doveninternaat Haren

Datum: 21 december 2015

Geachte staatssecretaris,

Recent is het besluit afgekondigd om het doveninternaat te Haren vanaf het jaar 2017 niet meer te financieren, wat effectief tot sluiting van dit internaat zal leiden. De datering van dit bericht valt toevalligerwijs samen met de oprichtingsdatum van de eerste dovenschool in Nederland: de Guyotschool in Groningen. Aan deze school is het internaat verbonden waar het hier om gaat.

Het persbericht van Kentalis, d.d. 11 december 2015, geeft helder aan waarom het besluit van de staatssecretaris van weinig inzicht en visie getuigt. Dovenschap onderschrijft de argumentatie in dit persbericht. Op 15 december 2015 werd bekend dat de gemeente Haren in de bres springt voor het doveninternaat (berichtgeving RTV Noord). Door middel van deze brief wil Dovenschap een aanvullende argumentatie geven waarom dit internaat moet blijven bestaan.

Ten eerste is het besluit om de financiering te staken strijdig met artikel 24 van het VN verdrag inzake de Rechten van Mensen met Beperkingen. Wij wijzen hierbij op subartikel 2e: "doeltreffende, op het individu toegesneden, ondersteunende maatregelen worden genomen in omgevingen waarin de cognitieve en sociale ontwikkeling wordt geoptimaliseerd, overeenkomstig het doel van onderwijs waarbij niemand wordt uitgesloten." Doven vormen een linguïstische en culturele minderheid, ook als zij in horende families geboren worden. Een tweetalige onderwijsomgeving is bevorderlijk voor de cognitieve en sociale ontwikkeling van dove kinderen en jongeren. In aansluiting hierop wijzen wij op subartikel 3b: "het leren van gebarentaal faciliteren en de taalkundige identiteit van de gemeenschap van doven bevorderen." Het spreekt voor zich dat dit alleen vorm kan krijgen in daadwerkelijke gemeenschappen van substantiële grootte, niet in groepjes van drie à vier dove leerlingen, in een overwegend auditief-verbale omgeving.

Dovenschap wil benadrukken dat het hier vooral gaat om het recht van ieder doof kind en zijn haar/ouders op de keuze voor een tweetalige onderwijsomgeving, los van redenaties of het kind gebarentaal "nodig" zou hebben. Redenaties die vorm krijgen in diagnoses en labels. Gebarentaal is immers geen doekje voor het bloeden als spreken en horen niet of onvoldoende mogelijk is maar een volwaardige taal, gelijkwaardig aan gesproken taal. Het recht op de keuze voor een tweetalige onderwijsomgeving krijgt niet of onvoldoende vorm in het Passend Onderwijs, waar dove kinderen zich voortdurend moeten aanpassen aan de horende meerderheid. Alleen al om toch vorm te geven aan het recht op de keuze voor tweetalig onderwijs voor dove leerlingen moet het internaat in Haren blijven bestaan. Het is in Nederland immers de laatste mogelijkheid op een volwaardige gebarentaalomgeving.

Ten tweede vinden wij de redentatie dat het internaat niet als onderwijs beschouwd kan worden maar een vorm van zorg is, onjuist. Onze vraag is dan waarin het doveninternaat verschilt van bijvoorbeeld internaten voor schipperskinderen? Ook vragen wij ons af waarin het internaat voor dove leerlingen verschilt van een reguliere campus. Kortom: het is niet ongebruikelijk dat leerlingen of studenten elders wonen voor hun studie, en die woonsituatie hoeft niet noodzakelijkerwijs als zorg beschouwd te worden maar kan beschouwd worden als inherent aan de studie.

Ten derde is het argument dat instromen in het regulier onderwijs kostenbesparend is niet houdbaar: ook dove leerlingen die instromen in het regulier onderwijs kosten geld. Namelijk: kosten voor de inzet van gebarentolken en/of schrijftolken, de inzet van ambulante begeleiders en andere vormen van onderwijsbegeleiding, het gebruik van geluidsapparatuur om docenten en medeleerlingen te kunnen verstaan en tot slot het eventuele gebruik van psychische hulpverlening bij gevoelens van frustratie en/of eenzaamheid en het voorkomen van pesten.

Wij adviseren de staatssecretaris dringend om de documentaire over de dovengemeenschap te bekijken die gemaakt is door De Hokjesman. Wij hopen dat dit bijdraagt aan het inzicht dat het hier gaat om individuen die ervoor kiezen om samen hun culturele en linguïstische identiteit te beleven en te bevorderen. Een recht dat nadrukkelijk benoemd is in het VN verdrag inzake de Rechten van Mensen met Beperkingen.

In afwachting van uw reactie,

Met vriendelijke groet,

E. Westerhoff
Voorzitter Dovenschap